ต้นสาคู

นำเสนอเมื่อ : 23 ธ.ค. 2551

ชื่อสามัญ : สาคู

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Metroxylon sagus Rottb. (ยอดสีแดง),

Metroxylon rumphii Rottb. (ยอดสีขาว)

ชื่อวงศ์ : PALMAE

ลักษณะทั่วไป

สาคู เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว พบมากในพื้นที่เขตร้อนชื้น บริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตรของทวีปเอเชีย และหมู่เกาะแปซิฟิก เป็นพืชที่ต้องการปริมาณน้ำสูง และต้องการปริมาณการตกของฝนสม่ำเสมอหรือค่อนข้างตกชุก ประมาณ 1,000-2,500 มิลลิเมตร ชอบความชุ่มชื้น แต่มีอากาศร้อนช่วงอุณหภูมิ ประมาณ 29-32 องศาเซลเซียส ขึ้นในที่ราบลุ่ม ชื้นแฉะ ริมแหล่งน้ำ พื้นที่ที่มีน้ำจืดขังตลอดปี หรือป่าพรุ สามารถทนต่อสภาพน้ำท่วม หรือน้ำแห้งเป็นระยะค่อนข้างนานได้ดี

สาคู จะมีลำต้นคล้ายปาล์มขวดหรือมะพร้าว ลำต้นเปลาตรงไม่มีหนามตามลำต้น ยกเว้นในบางชนิด มีใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวคล้ายใบมะพร้าว เมื่อโตเต็มที่มีความสูง ประมาณ 10-12 เมตร และเป็นพืชที่มีทั้งดอกตัวผู้ และดอกตัวเมียอยู่บนต้นเดียวกัน เมื่อผลิตดอกออกผลแล้วต้นจะตาย เช่นเดียวกับต้นลาน (Corypha spp.) ดอกออกเป็นเกลียวเรียงตัวกันเป็นคู่ ๆ ในแต่ละคู่มีดอกตัวผู้ และดอกเป็นหมันผสมสลับกันไปกับดอกตัวเมียที่สมบูรณ์ การผสมพันธุ์ของพืชชนิดนี้จะผสมข้ามเช่นเดียวกับปาล์มน้ำมัน จำนวนโครโมโซมของสาคูมีอยู่ 26 คู่ (2n) เมื่อต้นโตเต็มที่มีใบยาว ประมาณ 6 - 7 เมตร แต่ละใบมีใบย่อย ประมาณ 50 คู่ แต่ละใบย่อย มีความยาว 60-180 เซนติเมตร ความกว้างของแผ่นใบประมาณ 5 เซนติเมตร รวมระยะเวลาทั้งหมดตั้งแต่งอกจนถึงออกผลแล้วตาย ประมาณ 12 ปี

สาคูจะแตกแขนงออกจากรากเหง้าของต้นเดิม ซึ่งรากเหง้านี้จะค่อย ๆ โต และทอดยาวอยู่เหนือผิวดินทางด้านหลังของต้นเดิม แขนงรุ่นหลัง ๆ จึงค่อยอยู่ห่างจากแขนงรุ่นแรก ๆ ในด้านที่อยู่คนละทางกับต้นเดิมทั้ง 3 ด้าน เรียกรากเหง้าที่ค่อย ๆ ลอยตัว และโตขึ้น ตามภาษาถิ่นว่า “หัวหมก” ต้นหนุ่มของสาคู และตรงต้นโตเต็มที่มีขนาดเท่าต้นลาน มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 45-60 เซนติเมตร สูง ประมาณ 10-12 เมตร มีกาบใบห่อลำต้น และทางใบตั้งเกือบตรง กาบทางและใบสีเขียว ใบคล้ายใบมะพร้าว แต่ยาวใหญ่ และหนากว่า ตรงก้านใบมีปมเป็นเสี้ยนเรียงเป็นระยะ ๆ อยู่ตลอดก้าน เมื่อต้นสาคูแก่เต็มที่จะมีจั่นดอกแตกออกตรงส่วนยอด ชาวบ้านเรียกว่า “แตกเขากวาง” เพราะแต่ละจั่นมีแง่คล้ายเขากวาง เมื่อมีผลดอกและมีผล สาคูต้นนั้นก็จะสิ้นสุดความเจริญและยืนต้นตายเช่นเดียวกับต้นลาน ต้นอื่นในกอเดียวกันก็จะค่อยโตเด่นขึ้นมาแทน ผลของสาคูมีลักษณะเป็นทะลาย ลักษณะของผลคล้ายผลกะลุมพี มีรสฝาด สาคูต้นใดมีผลแล้วลำต้นจะมีแป้งนำไส้ในมาทำแป้งทำขนม หรือใช้เป็นอาหารสัตว์เลี้ยง เช่น หมู เป็ด ไก่ เป็นต้น

จากการสำรวจพบว่า สาคู ที่ค้นพบทั่วโลก มีอยู่ด้วยกัน 3 ชนิด คือ

1. Metroxylon sagus Rottb. เป็นสาคู ชนิดมียอดมีสีแดง มีหนามอยู่ตามก้านใบ ขนาดลำต้นโตกว่าชนิดมียอดสีขาว

2. M.rumphii Mart. เป็นสาคู ชนิดมียอดมีสีขาว มีหนามอยู่ตามก้านใบ ลักษณะของใบจะสั้นกว่าและเปราะกว่าชนิดแรก (ชนิดมียอดสีแดง)

3. M.squarrosum Becc.

สำหรับในประเทศไทยมีเพียงชนิดเดียว คือ Metroxylon sagus Rottb. ซึ่งขึ้นกระจายอยู่เฉพาะภาคใต้เท่านั้น คือ กระจายอยู่ตั้งแต่อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรลงไป โดยเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง และสงขลา ในขณะที่สองชนิดที่เหลือขึ้นกระจายอยู่ในรัฐซาราวัคของประเทศมาเลเซีย บนเกาะบอร์เนียว และตามหมู่เกาะของประเทศอินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี

สาคู ชนิดมียอดแดง มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Metroxylon sagus Rottb. เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว สูงประมาณ 15-20 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 40 - 60 เซนติเมตร

ใบ เป็นใบประกอบรูปขนนก มีขนาดใหญ่ ยาวประมาณ 2 - 3 เมตร

ดอก ออกตรงปลายยอดเหนือลำต้น มีขนาดแผ่กว้าง ประมาณ 3 - 4 เมตร

ผล มีลักษณะกลมด้านบนแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 3.5 - 5 เซนติเมตร ผิวของผลมีเกล็ดหุ้ม ในบางต้นอาจมีผลมากถึง 7,500 - 8,000 ผล ในบางต้นอาจเป็นเมล็ดลีบทั้งหมด เนื่องจากเมล็ดไม่ได้รับการผสม ผลหนึ่งผลมีน้ำหนักรวมประมาณ 42 กรัม สามารถทยอยเลือกเก็บผลได้ตลอดทั้งปี และในช่วงชีวิตจะออกดอกออกผลเพียงครั้งเดียว เมื่อผลร่วงแล้ว ต้นแม่จะตาย ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มออกดอกจนถึงผลสุก ใช้เวลา ประมาณ 4 - 5 ปี นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่า ผลของสาคูที่ได้จากแม่ต้นเดียวกัน เมื่อนำมาเพาะแล้ว ให้ต้นกล้าที่มีสองลักษณะ คือ ลำต้นมีหนาม และลำต้นไม่มีหนาม โดยต้นนำกล้าที่ลำต้นมีหนามที่พบในประเทศไทยนั้น เมื่ออายุมากขึ้นหนามจะหายไป

การขยายพันธุ์

สาคู สามารถขยายพันธุ์ได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การแตก / แยกหน่อจากโคนต้นเดิม แล้วแผ่กระจายออกเป็นกอใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ โดยการใช้เสียม หรือมีดพร้า ขุด แซะ หน่อสาคูออกจากต้นแม่ โดยเลือกหน่อ ที่มีขนาดไม่โตมากนักแล้วนำมาแช่น้ำให้ส่วนโคนจมน้ำ ภายใต้พื้นที่ที่มีความเข้มของแสง ประมาณ 50% ใช้เวลา ประมาณ 2 เดือน รากจะงอกออกมาใหม่แล้วจึงย้ายไปปลูกในพื้นที่จริง

2. การเพาะด้วยเมล็ด โดยให้เก็บเมล็ดสาคูที่สุกเต็มที่ และต้องเลือกเอาเฉพาะเมล็ดที่สมบูรณ์ โดยสามารถใช้เข็ม หรือเหล็กแหลมแทงเมล็ดดู หากเมล็ดมีความแข็ง การแทงจะไม่ทะลุ แสดงว่าเมล็ดนั้นมีความสมบูรณ์ จากนั้นให้เอาเปลือกนอก และเยื่อหุ้มเมล็ดออก นำไปเพาะชำในทราย หมั่นรดน้ำเช้าเย็น เมล็ดจะเริ่มทยอยงอก ในช่วงเวลา ประมาณ 20 - 60 วัน หลักการเพาะเมื่อเมล็ดงอกให้ทำการย้ายชำลงถุงดิน ขนาด 5 x 8 หรือ 8 x 10 นิ้ว กล้าสาคู มีความสูงเฉลี่ย ประมาณ 50 เซนติเมตร แต่ส่วนใหญ่พบว่า การงอกของต้นสาคู มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำมาก เนื่องจากมีผลที่มีเมล็ดไม่สมบูรณ์สูงกว่าเมล็ดที่สมบูรณ์

สำหรับเทคนิคการปลูก ให้ขุดหลุมตื้น โดยปลูกให้ส่วนด้านบนของเหง้าอยู่เหนือผิวดิน และผูกเชือกมัดต้นกล้ากับไม้หลักให้แน่น เพื่อป้องกันการพัดพาของน้ำ และแรงลม หมั่นตัดใบที่แห้งทิ้ง และทำการกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ ต้นกล้าสาคูก็จะสามารถเจริญเติบโตได้ดี

อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า ต้นสาคูที่ปลูกในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน

ถึงแม้จะอยู่ในบริเวณเดียวกัน ก็จะมีผลการเจริญเติบโตที่แตกต่างกัน

การใช้ประโยชน์

สาคู จัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของภาคใต้ ส่วนต่าง ๆ ของสาคูสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายประการ โดยอาศัยภูมิปัญญาของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประโยชน์ทางตรง

1.1 ใบสาคู ใช้ใบสาคูเย็บเป็นจาก สำหรับมุงหลังคาและกั้นฝา เป็นจากที่มีความทนทานกว่าจากที่ทำจากใบปาล์มชนิดอื่น ๆ ซึ่งปกติจะมีอายุการใช้งานประมาณ 6-10 ปี และถ้านำไปแช่น้ำเสียก่อนประมาณ 15 วัน ถึง 1 เดือน อาจใช้งานได้นาน 9-10 ปี

1.2 เนื้อในของส่วนลำต้น ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยสามารถทำได้ 4 วิธี คือ

1) ตัดลำต้นให้เป็นท่อนสั้น ๆ ประมาณ 50 เซนติเมตร ปล่อยให้สัตว์เลี้ยงแทะกินโดยตรง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเป็ด และไก่

2) ผ่าลำต้นให้เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ก่อนที่จะให้สัตว์กิน

3) ถากเปลือกนอกออกจากส่วนของลำต้นก่อน จากนั้นจึงสับ หรือขูด หรือบดให้ละเอียด นำไปผสมกับอาหารชนิดอื่น ก่อนนำไปให้สัตว์เลี้ยงกิน

4) นำเส้นใยส่วนที่เหลือ จากการสกัดเอาแป้งออก แล้วนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผสมกับวัตถุดิบอื่นก่อนนำไปให้สัตว์กิน

1.3 สกัดเอาแป้งจากส่วนของลำต้น โดยเลือกต้นที่กำลังออกดอก หรือต้นที่มีความสมบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเลือกต้นสาคูที่มีอายุมาก เนื่องจากต้นสาคู ยิ่งอายุมาก ไส้ในลำต้นก็จะยิ่งมีแป้งเพิ่มขึ้นเท่านั้น จากนั้นใช้เลื่อยยนต์ ตัดโค่นลงมา และตัดแบ่งเป็นท่อน ๆ ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร แช่น้ำไว้ เพื่อรักษาคุณภาพแป้งให้อยู่ในสภาพที่ดีได้นานขึ้น และจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากปฏิกิริยาเคมี หลังจากนั้นทำการถากเปลือกนอกออก เลือกเอาแต่ไส้ในตอนกลาง ๆ ของลำต้น แล้วใช้ขวานผ่าให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ และนำไปบดโดยเครื่องโม่บด จากนั้นนำไปผสมน้ำแล้วทำการแยกแป้งออก โดยการบิด บีบ และนำมากรองเอาแป้ง การใช้อุปกรณ์ในการกรองที่แตกต่างกัน จะให้แป้งที่มีคุณภาพต่าง ๆ กัน จากนั้นนำแป้งที่แยกได้ มาตากแดดให้แห้ง หลังจากได้แป้งสาคูที่แห้งแล้ว จึงทำการบรรจุใส่ถุงพลาสติก เพื่อรอการจำหน่ายต่อไป (ในปัจจุบันพบว่า กระบวนการผลิตแป้งสาคู ด้วยวิธีนี้ทำกันอยู่บ้างในจังหวัดตรัง ปัตตานี และนราธิวาส โดยในแต่ละจังหวัดมีเพียง 2-3 ครอบครัวเท่านั้นที่ทำเป็นอาชีพหลัก)

1.4 นำเปลือกนอกมาทำเชื้อเพลิง โดยนำเปลือกนอกที่ถากออกจากลำต้นมาตากให้แห้ง นำไปเป็นเชื้อเพลิงได้เป็นอย่างดี

1.5 นำเปลือกนอกมาทำไม้ปูพื้น โดยนำมาทำทางเดินชั่วคราว หรืออาจนำมาใช้ปูแทนเสื่อ สำหรับตากข้าว ตากหมาก หรือตากแป้งสาคู

1.6 นำส่วนของเปลือกนอกของลำต้นมาทำเป็นกระถางปลูกผักหรือปลูกต้นไม้ หรือใช้บังกระถางไม้ประดับ เพื่อใช้ในการตกแต่งอาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้มีความสวยงาม

1.7 นำก้านใบมาใช้สร้างที่พักชั่วคราว โดยเลือกก้านใบที่มีความแข็งแรงทนทานเพียงพอที่จะนำมาใช้ทำเป็นที่รองนั่ง หรือโครงสร้างของกระท่อม เป็นต้น

1.8 นำเปลือกนอกของก้านใบ มาทำเป็นตอกใช้สานเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยนำทางสาคูที่มีความยาวประมาณ 2.0-2.5 เมตร เลยกาบขึ้นไปจะกลม และเรียวไปหาปลายทาง

ถ้าตัดปลายทิ้งให้เหลือยาวประมาณ 1.5 เมตร ส่วนปลายจะไม่เล็กกว่าส่วนโคนมากนัก นำมาลอกเอาเฉพาะส่วนเปลือกนอก ซึ่งเรียกว่า “หน้าสาคู” มาทำเป็นดอก ใช้สานเป็นผืนกั้นฝาห้อง ทำเสื่อ หรือฝาบ้าน หรือทำเป็นแผงใช้ปูรองตากกุ้ง ปลา หรือผลไม้ ทำได้ง่ายกว่าทำด้วยไม้ไผ่ และถ้าใช้งานที่ไม่ต้องรับน้ำหนักมาก ๆ จะทนพอ ๆ กับไม้ไผ่

1.9 ใช้น้ำเลี้ยง หรือยางจากก้านใบ (ทางสดของต้นสาคู) มาทำกาว ซึ่งจะมีสีขาวขุ่น และเหนียว ใช้ในการประดิษฐ์ว่าว โดยใช้เชื่อมระหว่างกระดาษกับโครงของตัวว่าว ใช้แทนกาวติดกระดาษทั่วไป โดยตัดส่วนกลางของทางสาคูออกเป็นท่อนยาว ๆ ประมาณท่อนละ 1 คืบ ทิ้งไว้ประมาณ 20 - 30 นาที จะมียางใสออกมาจากรอยตัดทั้งสองข้าง ใช้ยางที่ได้นี้ทากระดาษที่ต้องการ เมื่อยางสาคูแห้งจะยึดกระดาษติดกัน

1.10 ใช้ใบย่อยมาห่อขนม เมื่อนำ “ขนมจาก” ไปปิ้งหรือย่าง จะให้กลิ่นหอมน่ารับประทาน เช่นเดียวกับใช้ใบจาก

1.11 ใช้ก้านใบทำไม้กวาด ซึ่งก้านใบมีขนาดเล็กและยาวสามารถนำมามัดรวมกันทำเป็นไม้กวาดได้

1.12 ใช้ยอดอ่อนทำเป็นอาหาร ยอดอ่อนที่มีอายุ 4-5 ปี นำมารับประทานโดยใช้ประกอบอาหารในช่วงเทศกาลที่สำคัญของชาวมุสลิมในภาคใต้ เช่น งานแต่งงาน

1.13 เก็บตัวอ่อนของด้วงสาคูมารับประทาน เมื่อต้นปาล์มสาคูตายก็พบมีแมลงปีกแข็งชนิดหนึ่งมาเจาะกินแกนในของลำต้นพร้อมวางไข่ เมื่อเป็นตัวอ่อน ก็สามารถนำไปรับประทานได้มีโปรตีนสูง นอกจากนี้ยังสามารถเพาะเลี้ยงได้ โดยนำต้นปาล์มสาคูมาตัดเป็นท่อนสั้น ๆ จากนั้นนำไปแช่น้ำ ให้ยางและกรดในลำต้นจางหายไปหมด นำใบสาคูมาคลุมไว้ ตัวด้วงจะเข้ามาชอนไชเข้าไปวางไข่ ซึ่งมีปลอกหุ้ม ขนาดปลอกยาวประมาณ 5 - 6 เซนติเมตร ประมาณ 25 วัน จึงเจริญเติบโตเป็นตัวดักแด้ เรียกว่า “ด้วงสาคู” โดยแต่ละตัวจะมีความยาวประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน นำไปผัดเกลือรับประทาน จะมีรสชาดดีกว่าด้วงที่เกิดในต้นตาล หรือต้นลาน เพราะไม่มีกลิ่นสาบ นิ่มกว่า และมีรสมันมากกว่า การเก็บตัวอ่อนต้นหนึ่ง จะให้ผลผลิต 2 - 4 กิโลกรัม ขายได้ราคาประมาณ 180 - 250 บาท ต่อกิโลกรัม

1.14 ใช้รากทำยาพื้นบ้าน โดยเฉพาะรากแขนงที่เชื่อว่ารักษาอาการปวดศีรษะได้

1.15 ผลใช้รับประทานได้ ผลมีรสเปรี้ยวและฝาดเล็กน้อยสามารถลดความดันโลหิตสูงและบรรเทาอาการเป็นโรคเบาหวานได้

1.16 ปลูกเป็นไม้ประดับ ส่วนใหญ่มักนิยมปลูกเป็นไม้ประดับ เมื่อเป็นต้นเล็กส่วนของก้านใบ มีสีแดงสดคล้ายกับต้นหมากแดง

2. ประโยชน์ทางอ้อม

2.1 ใช้ปาล์มสาคูปลูกเป็นไม้ให้ร่ม เป็นปาล์มขนาดใหญ่ สูง และมีเรือนยอดที่แผ่กว้าง จึงเหมาะที่จะนำมาปลูกเป็นไม้ให้ร่ม นอกจากนี้ปาล์มสาคู มีข้อดีอีกประการหนึ่ง คือ มีใบที่มียาวนาน โดยไม่ร่วงหล่นมาง่าย ๆ อีกทั้งมีผลขนาดเล็กไม่อันตราย ในขณะร่วงหล่นลงมา

2.2 ใช้ปาล์มสาคูเป็นแนวกันลม เนื่องจากสาคูมีระบบรากที่แข็งแรง ขึ้นเป็นกอและมีความสูงลดหลั่นต่างกัน หลายชั้นเรือนยอด จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาปลูกเป็นแนวกันลม

2.3 ใช้ป้องกันการกัดเซาะ หรือพังทลายของหน้าดิน ลำต้นของสาคูส่วนที่ทอดเลื้อยไป ตามพื้นดิน

2.4 ใช้ปลูกเป็นแถว หรือแนวแสดงแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ การหมายแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์มักจะทำการสร้างถนน หรือการขุดคลองล้อมรอบพื้นที่ แต่วิธีดังกล่าวข้างต้น เป็นวิธีการที่ค่อนข้างจะใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก และอาจถูกใช้เป็นเส้นทางลำเลียงเข้าไปลักลอบตัดฟันไม้หรือการเข้าไปล่าสัตว์อย่างผิดกฎหมาย การขุดคลองอาจทำให้เกิดการระบายน้ำออกจากพื้นที่ เป็นสาเหตุเบื้องต้นที่ก่อเหตุให้เกิดไฟไหม้ป่า ในทางตรงกันข้าม ปาล์มสาคูเป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ในหลายสภาพพื้นที่ มีการเจริญเติบโตเร็ว

มีลักษณะของใบที่แตกต่างจากไม้ยืนต้นทั่วไป ทนต่อการทำลายของไฟป่า และมีประโยชน์ต่อประชาชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ ป่าหรือพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้นปาล์มสาคูจึงเหมาะที่จะใช้เป็นพืชที่จะนำมาปลูกเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยเฉพาะการนำมาปลูกเป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ที่เป็นพื้นที่พรุ ซึ่งเป็นวิธีการทางธรรมชาติที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย และไม่มีผลเสียต่อการอนุรักษ์ป่าไม้

สาคูเป็นพืชที่ชาวภาคใต้ใช้ประโยชน์หลายลักษณะ และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้านหลายประการ และในปัจจุบันมีผู้ต้องการใช้จากสาคูมุงคอกเลี้ยงสัตว์เป็นฟาร์มเป็ด ฟาร์มไก่เป็นจำนวนมาก ราคาจากสาคูจึงสูง ถ้าใครมีเนื้อที่ที่เหมาะแก่การปลูกสาคูเพียงประมาณ 4 - 5 ไร่ ก็สามารถมีรายได้จากการทำจากสาคูขายเดือนละไม่น้อยกว่า 5,000 - 6,000 บาท ทั้งสามารถมีรายได้ตลอดปี มีการเสี่ยงน้อยกว่าการทำนา การปลูกก็ง่าย ไม่ต้องใส่ปุ๋ย ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลง ไม่มีศัตรูพืช หรือวัชพืชรบกวนปลูกครั้งเดียวคอยเก็บเกี่ยวผลได้ปลายปี

ต้นสาคูกับการใช้เลี้ยงสัตว์

สาคู เป็นพืชท้องถิ่นในแถบเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ มีมากในประเทศไทย มาเลเซีย นิวกินี อินโดนีเซีย และหมู่เกาะต่างๆ ในเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ (FAO,1983) สำหรับประเทศไทยในเขตพื้นที่ทางภาคใต้หลายจังหวัด เช่น จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา สตูล ฯลฯ บริเวณสภาพที่ลุ่มริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง หรือในพื้นที่ที่ลุ่มริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง หรือในพื้น ที่ที่มีการระบายน้ำไม่ดี พืชเศรษฐกิจไม่สามารถขึ้นได้ จะมีพืชชนิดหนึ่งเรียกว่า “ต้นสาคู” ขึ้นเรียงรายอยู่ทั่วไปตามธรรมชาติ และสามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ประมาณ 3 ล้านไร่ ต้นสาคูเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว อยู่ในตระกูลปาล์ม ที่พบขึ้นในบ้านเรา มีอยู่ 2 ชนิด คือ ชนิดไม่มีหนาม (Metroxylon sugu Roltb.) และชนิดมีหนาม (Metroxylon rumphii Mart.) (ไพรัตน์, 2524) ต้นสาคูขยายพันธุ์โดยการแตกหน่อ เมื่อต้นเก่าตายจะมีหน่องอกออกมาแทนอยู่เรื่อยๆ โดยไม่จำเป็นต้องปลูกทด แทน ใบของต้นสาคูที่ร่วงหล่นลงมาบนพื้นดิน จะคลุมพื้นดินอย่างหนาแน่นจนวัชพืชขึ้นไม่ได้ ถือเป็นการกำจัดวัชพืชไปด้วยวิธีหนึ่ง ใบของต้นสาคู สามารถนำไปมุงหลังคาแทนใบจาก ลำต้นสามารถนำมาสร้างบ้าน ทำเชื้อเพลิง และนำมาผลิตเป็น แป้งได้ โดยเฉพาะส่วนกลาง (ไส้) ของลำต้นจะให้แป้งมากที่สุด แป้งที่ผลิตจากต้นสาคูจะมีสีเหลือง และจะมีสิ่งสกปรกอยู่มาก ระยะของต้นสาคูที่เหมาะสมจะตัดมาทำแป้ง จะมีอายุประมาณ 9 - 10 ปี โดยเฉพาะที่ช่วงความสูง 7.5 - 9 เมตร จากพื้นดินจะ มีแป้งมากที่สุด ระยะนี้ต้นสาคูจะตั้งท้อง และเริ่มสร้างดอก พอหลังจากระยะนี้แล้ว ลำต้นของสาคูจะมีลักษณะกลวง และตาย ในที่สุด ต้นสาคูต้นหนึ่งจะสามารถผลิตแป้งได้ประมาณ 90 - 100 กก. การนำไปทำแป้ง ต้องทำหลังจากโค่นต้นสาคูภายใน 1 สัปดาห์ ถ้าทิ้งไว้นานต้นสาคูจะเน่า (สมศักดิ์,2530) เกษตรกรทางภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งแต่จังหวัดชุมพร ลงไป จะผลิตแป้งจากต้นสาคูกันมาก

ที่มา http://scitech.rmutsv.ac.th/Oncampus_source/sagus/index1.htm